

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/87/2016
Identifikačné číslo spisu: 4015200986
Dátum vydania rozhodnutia: 25.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:4015200986.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu Mgr. Viliama Pohančenika a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci navrhovateľa: V. N., nar. XX.XX.XXXX, L. XXX, proti odporcovi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29.05.2015 o invalidnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sd/338/2015-14 zo dňa 07.12.2015 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Nitre č.k. 23Sd/338/2015-24 zo dňa 02.02.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 23Sd/338/2015-14 zo dňa 07.12.2015 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Nitre č.k. 23Sd/338/2015-24 zo dňa 02.02.2016 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom č.k. 23Sd/338/2015-14 zo dňa 07.12.2015 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Nitre č.k. 23Sd/338/2015-24 zo dňa 02.02.2016 podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil rozhodnutie odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29.05.2015 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporcu“), ktorým odporca podľa § 70 a § 71 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) zamietol žiadosť navrhovateľa zo dňa 20.05.2015 o invalidný dôchodok s odôvodnením, že podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Nové Zámky zo dňa 20.05.2015 nie je invalidný, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že zdravotný stav navrhovateľa v správnom konaní posudzoval posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Nové Zámky dňa 20.05.2015 a v

priebehu súdneho konania posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredia dňa 13.10.2015 so záverom, že navrhovateľ nie je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Miera poklesu schopnosti navrhovateľa je 40%. K tomuto záveru dospel posudkový lekár ústredia po vyšetrení navrhovateľa a zhodnotení odborných lekárskeho nálezov z interného, psychiatrického, špeciálnopedagogického a psychologického vyšetrenia. Obaja posudkoví lekári dospeli k zhodnému záveru, že u navrhovateľa ide o ľahkú mentálnu retardáciu, ktorú uznal posudkový lekár za rozhodujúce zdravotné postihnutie podľa kapitoly V, položky 6, písmeno a/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z.z.. Posudkový lekár vyšetril navrhovateľa a na základe prepúšťacej správy z hospitalizácie na psychiatrickom oddelení Fakultnej nemocnice v Nových Zámkoch, ako aj na základe psychologického a psychiatrického vyšetrenia potvrdil ľahkú mentálnu retardáciu, ktorá vzhľadom na klinické prejavy a účelové konanie podmieňuje mieru poklesu 40%, čo je dolná hranica rozpätia a vzhľadom na neprítomnosť porúch správania, jeho zdravotný stav nepodmieňuje uznanie invalidity. Nové skutočnosti, ktoré by pri doterajšom posudzovaní zdravotného stavu navrhovateľa neboli známe a zhodnotené a ktoré by prípadne odôvodňovali ďalšie doplnenie posudku, krajský súd nezistil, a tieto mu nevyplývali ani z vyjadrenia navrhovateľa na pojednávaní. Krajský súd považoval posudky posudkových lekárov za náležité odôvodnené.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc, aby krajský súd zrušil napadnuté rozhodnutie odporcu a opätovne stanovil mieru jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť po spoločnej konzultácii s odborným lekárom navrhovateľa. Namietal, že jeho zdravotný stav je v percentuálnom vyjadrení oveľa vyšší, ako stanovuje posudkový lekár odporcu. Je si vedomý, že zákon a jeho prílohy pri stanovovaní diagnóz udávajú mieru poklesu v percentách podľa choroby stanovenej ošetrovujúcim lekárom. V tejto súvislosti poukázal na to, že psychiater, ktorý ho dlhodobo ošetruje, stanovuje jeho chorobu pod diagnózu Mentálna retardácia stredného stupňa s poruchami osobnosti a správania sa, ktorá sa podľa prílohy zaraďuje do kategórie č. 6 bod b, kde je stanovená hranica poklesu schopnosti až 80%. Posudkový lekár Sociálnej poisťovne, pobočky Nové Zámky zaradil jeho chorobu do ľahkého stupňa mentálnej retardácie, za ktorú je možné stanoviť mieru poklesu v rozmedzí od 40% do 60%. Podľa názoru navrhovateľa sa odborné posudky rozchádzajú. Je presvedčený, že lekár, ktorý ho dlhodobo ošetruje, pozná jeho zdravotný stav lepšie, ako lekár, ktorý posudzuje stanovenie miery poklesu z primárnych lekárskeho vyšetrení. Na záver dodal, že je osoba, ktorá je odkázaná na 24 hodinovú starostlivosť a na nepretržitý dohľad. K odvolaniu priložil správu zo špeciálnopedagogického vyšetrenia zo dňa 19.11.2005 a správu z psychiatrickej ambulancie od MUDr. H. z 09.05.2015, podľa ktorej „z počítača sa stratili záznamy, hoci pacient pravidelne chodí do našej ambulancie už dva roky" a nie je v ňom uvedený objektívny nález, len SPP „pacient je tenzný, emočne labilný, nesamostatný, nemá osvojené pracovné, hygienické ani samoobslužné návyky, vyžaduje 24 hodinovú opatrovateľskú starostlivosť a dohľad. Osobnosť aktuálne subkompenz".

Dňa 29.02.2016 (po doručení opravného uznesenia) bolo krajskému súdu doručené podanie navrhovateľa - odvolanie, v ktorom opätovne žiadal, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odporcu a invalidný dôchodok mu bol priznaný. Nesúhlasil s napadnutým rozsudkom krajského súdu, nakoľko krajský súd nesprávne vyhodnotil skutkový a právny stav veci. Ďalej uviedol, že na invalidný dôchodok má nárok, a žiadal, aby mu bol priznaný na základe priložených lekárskeho správ a nálezov. Tieto nálezy neboli pri posudzovaní zdravotného stavu zohľadnené a odporca rozhodol na základe nesprávnych a nepravdivých skutočností. Jeho zdravotný stav navrhovateľa je nepriaznivý a zhoršuje sa, čo je zrejmé z priložených fotokópií lekárskeho nálezov. Žiadal, aby sa jeho odvolaním súd zaoberal a riešil predmetnú záležitosť, pretože je vážne chorý. K podaniu znovu priložil správu zo špeciálnopedagogického vyšetrenia zo dňa 19.11.2005, správy z psychiatrickej ambulancie od MUDr. H. z 09.05.2015 a 25.06.2015, správy zo psychologického vyšetrenia zo dňa 18.02.2016, 26.02.2016 a 16.06.2015, ďalej opravné uznesenie krajského súdu a lekársku správu z urologického vyšetrenia zo dňa 25.02.2016.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti. Dôvody, ktoré uviedol navrhovateľ v odvolaní, nepovažoval za opodstatnené. Na

posúdenie dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť fyzickej osoby vykonávať zárobkovú činnosť sa vyžadujú odborné lekárske znalosti. Vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie zverené posudkovým lekárom, a to tak na účely správneho, ako aj súdneho konania. Navrhovateľ v odvolacom konaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia zadovážených v tomto konaní. Pokiaľ navrhovateľ žiadal v odvolaní proti rozsudku krajského súdu o ďalšie vyšetrenia, odporca poukázal na povinnosť preukázať skutočnosti rozhodujúce na nárok na invalidný dôchodok v rámci dokazovania, kedy je účastník konania povinný navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Pochybnosti navrhovateľa o nesprávnom posúdení jeho zdravotného stavu sú nedôvodné a vyvolané jeho subjektívnym presvedčením, čo nezakladá dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v správnom konaní. Skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľa boli ozrejmene príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia, sú úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú. Nebol preto daný dôvod na ďalšie dokazovanie. Nakoľko navrhovateľ v konaní nepreukázal, že by sa jeho zdravotný stav zhoršil v rozsahu odôvodňujúcom určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, nevznikol mu nárok na invalidný dôchodok.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Podmienkou vzniku nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. je invalidita poistenca. Za invalidného poistenca sa v zmysle § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. považuje poistenec, ktorý má pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok. Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4, určuje sa v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10%, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav (§ 71 ods. 2, 3, 5 až 8 zákona č. 461/2003 Z.z.).

Zdravotný stav navrhovateľa bol posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Nové Zámky dňa 20.05.2015, ktorý mu určil 40% mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Jeho zdravotný stav bol po podaní opravného prostriedku opätovne posúdený posudkovými lekármi Sociálnej poisťovne, pobočky Nové Zámky dňa 26.08.2015 a ústredia, vysunuté pracovisko v Nitre dňa 13.10.2015, ktorí dospeli k zhodnému záveru, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím navrhovateľa sú Duševné choroby a

poruchy správania - Mentálna retardácia - Ľahká mentálna retardácia podľa kapitoly V, položka 6, písmeno a/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z.z.. Tomuto rozhodujúcemu zdravotnému postihnutiu zodpovedá rozpätie 40% až 60% miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, pričom navrhovateľovi bola určená 40% miera poklesu. Posudkový lekár ústredia v lekárskom posudku zo dňa 13.10.2015 konštatoval, že „na základe hospitalizácie na psychiatrickom oddelení FN Nové Zámky, psychologického a psychiatrického vyšetrenia potvrdzujem vyššie uvedenú diagnózu, ktorá vzhľadom na klinické prejavy a účelové konanie podmieňuje mieru poklesu 40%, čo je dolná hranica rozpätia, aj vzhľadom na neprítomnosť porúch správania.“

Odvolací súd tiež dodáva, že z vyšetrenia posudkovým lekárom ústredia vyplýva, že navrhovateľ odmieta komunikovať a ostatné vyšetrenia neboli vykonané pre jeho nespoluprácu. Na neochotu spolupracovať poukázal už posudkový lekár v posudku zo dňa 26.08.2015, ktorý konštatoval, že „Počas hospitalizácie neboli zaznamenané poruchy správania ani ťažkej mentálnej retardácie, prítomná bola skôr neochota podať výkon zodpovedajúci mentálnym schopnostiam posudzovaného a celkový prejav a správanie posudzovaného javí známky agravácie a účelovosti.“

Záver posudkových lekárov nie je v rozpore so správou o hospitalizácii navrhovateľa na psychiatrickom oddelení FN sP Nové Zámky od 06.08.2015 do 14.08.2015 a jej záverom o miernej duševnej zaostalosti bez porúch správania.

Aj odvolací súd považoval posudky posudkových lekárov za úplné, presvedčivé a zodpovedajúce kritériám upraveným v zákone č. 461/2003 Z.z., keďže posudkoví lekári sa vysporiadali so všetkými namietanými zdravotnými ťažkosťami navrhovateľa. Pre posúdenie invalidity je v zmysle § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. rozhodujúci zdravotný stav v čase jeho posudzovania posudkovým lekárom. Nie je podstatné, aký je subjektívny pocit navrhovateľa ani či narušenie zdravotného stavu môže v budúcnosti viesť k ďalšiemu zhoršovaniu. Na tom základe dospel odvolací súd k záveru, že zdravotný stav navrhovateľa zatiaľ nepodmieňuje viac ako 40% mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

V súvislosti s ďalšími lekáorskými správami doručenými krajskému súdu dňa 29.02.2015 je potrebné uviesť, že správu zo špeciálnopedagogického vyšetrenia zo dňa 19.11.2005 posudkoví lekári zohľadnili pri posudzovaní zdravotného stavu navrhovateľa. Na správy zo psychologického vyšetrenia zo dňa 18.02.2016, 26.02.2016 a 16.06.2015 a z urologického vyšetrenia zo dňa 25.02.2016 odvolací súd neprihliadol z dôvodu, že v konaní o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporcu podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. súd v zásade preskúmava zákonnosť tohto rozhodnutia vo vzťahu k skutkovému stavu, ktorý existoval ku dňu rozhodnutia odporcu, teda ku dňu 29.05.2015 (§ 250i ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.).

Z uvedeného vyplýva, že pre uznanie invalidity sa vyžaduje nielen dlhodobosť nepriaznivého zdravotného stavu, ale súčasne musí ísť o taký nepriaznivý zdravotný stav, ktorý dlhodobo podľa poznatkov lekárskej vedy spôsobuje trvalý pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v miere nad 40%.

Tak ako krajský súd, aj odvolací súd mal za preukázané, že zdravotný stav navrhovateľa zatiaľ nepodmieňuje invaliditu podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a že navrhovateľovi nevznikol nárok na invalidný dôchodok.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ nebol v tomto konaní úspešný.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.